

SL

SANCO/6429/2009 Rev. 4 (POOL/D5/2009/6429/6429R4-EN.doc)

SL

SL

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 28.10.2009
COM(2009)584 konč.

**POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Možnosti označevanja dobrega počutja živali in vzpostavitev evropske mreže
referenčnih centrov za zaščito in dobro počutje živali**

{SEC(2009)1433}
{SEC(2009)1432}

KAZALO

1.	Ozadje in splošni cilji.....	4
2.	Kako izboljšati ozaveščenost in preglednost v zvezi z dobrim počutjem živali	4
3.	Dobro počutje živali in povezava z drugimi kakovostnimi lastnostmi	5
4.	Obveščanje potrošnikov in tržne strategije	6
5.	Kampanje obveščanja in izobraževanja	7
6.	Mednarodna razsežnost.....	8
7.	Različni standardi in njihova primerjava	8
8.	Preglednost in znanstvene raziskave o dobrem počutju živali.....	9
9.	Sklep.....	10

Uvod

Razprava o izboljšanju obveščanja potrošnikov o dobrem počutju živali v živinoreji se je v EU začela že pred leti in traja vsaj od leta 2002, ko je bilo sprejeto poročilo Skupnosti o zakonodaji o dobrem počutju farmskih živali v tretjih državah in posledicah za EU.

Konferenca „*Dobro počutje živali – izboljšanje z označevanjem?*“ (Bruselj, 28. 3. 2007), ki so jo organizirali Evropski ekonomsko-socialni odbor, Evropska komisija in nemško predsedstvo Sveta, je omogočila prvo širšo razpravo s predstavniki vseh zainteresiranih strani. Svet ministrov je nato maja 2007 sprejel ugotovitve o označevanju dobrega počutja živali in pozval Komisijo, naj predstavi poročilo, ki bo omogočilo poglobljene razprave o tem vprašanju.

Komisija je zato zaprosila zunanjega izvajalca za izvedbo **študije izvedljivosti**¹, vključno z obširnimi posvetovanjem z zainteresiranimi stranmi, da se vprašanje nadalje oceni in o njem zbere kar največ prispevkov od zainteresiranih strani v EU in zunaj nje. Študija se je končala januarja 2009.

Prvi akcijski načrt Skupnosti o zaščiti in dobrem počutju živali 2006–2010² določa usmeritve politik Skupnosti in z njimi povezanih dejavnosti za naslednja leta, da se bodo še naprej spodbujali visoki standardi dobrega počutja živali v EU in mednarodnem prostoru, in upošteva poslovne priložnosti, ki jih imajo od dobrega počutja živali proizvajalci ob upoštevanju etične in kulturne razsežnosti tega vprašanja. Ekološko kmetijstvo in neobvezni sistemi, kot so „Label Rouge“ ali „Freedom Food“, so dobri primeri takšnih poslovnih priložnosti.

Posebna „informacijska platforma o dobrem počutju živali“, vzpostavljena v okviru sedmega okvirnega programa EU, katere namen je spodbujanje dialoga in izmenjava izkušenj med zainteresiranimi stranmi, je ključni element za izvajanje akcijskega načrta³. Boljše obveščanje bo potrošnikom omogočilo vključitev v cikel, v katerem bodo povpraševali po živilih, pridelanih na živalim prijaznejši način, ki se bodo nato po dobavni verigi posredovala primarnemu proizvajalcu. Ta bo lahko za svoj proizvod prejel premijo in tako nadomestil del s tem povezanih višjih proizvodnih stroškov. Ker boljše počutje živali pogosto pomeni tudi večjo proizvodnjo, je zelo verjetno, da bodo proizvajalci s tem sistemom imeli veliko prednosti. Dialog med organizacijami za dobro počutje živali, vladnimi organi, politiki, proizvajalci, trgovci na drobno in potrošniki lahko izboljša ozaveščanje ter kmetijske prakse, potrošniško izbiro in zakonodajo.

Študija izvedljivosti in izražena stališča zainteresiranih strani podpirajo vključitev različnih področij politike, povezanih z zaščito živali. V povezavi z zaščito živali se za primerna področja dobrega evropskega usklajevanja štejejo obširna področja dela, kot sta npr. oblikovanje strategij obveščanja državljanov o vrednosti proizvodov z višjimi standardi dobrega počutja živali ali razvoj evropskih strateških naložb na področju raziskav.

¹ Celotna študija ter ugotovitve so na voljo na naslednji spletni strani:
http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/farm/labelling_en.htm.

² http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/actionplan/actionplan_de.htm.

³ <http://www.animalwelfareplatform.eu>.

Skupni cilj politike na tem področju je, da se potrošnikom olajša prepoznavanje in izbira živalim prijaznih proizvodov, proizvajalcem pa zagotovi gospodarska spodbuda za izboljšanje dobrega počutja živali.

1. OZADJE IN SPLOŠNI CILJI

Rezultati študije izvedljivosti so pokazali potrebo po poglobljeni razpravi o izboljšanju obveščanja o dobrem počutju živali in natančnejši določitvi najprimernejšega sredstva. S tem poročilom si Komisija prizadeva spodbuditi politično razpravo v zvezi s študijo izvedljivosti, zlasti z Evropskim parlamentom, Svetom, Evropskim ekonomsko-socialnim odborom in Odborom regij. Metodologija za pripravo tega poročila je v skladu s pristopom, ki ga Komisija uporablja v splošni politiki na področju kakovosti kmetijskih proizvodov.

To poročilo navaja, da je treba v prihodnosti s politiko EU glede obveščanja o dobrem počutju živali v živinoreji kmetom EU zagotoviti podporo, ki jo potrebujejo, da zmagajo v bitki za kakovost oziroma zagotovijo kakovost in obveščanje po pričakovanjih potrošnikov in v zameno prejmejo premijo.

V tem poročilu so obravnavana naslednja vprašanja:

- do katere mere sedanji instrumenti, pravni okvir in ukrepi, ki vplivajo na informacije o kakovosti živinorejskih proizvodov EU glede dobrega počutja živali, dosegajo ta cilj,
- če in kakšne izboljšave so možne za učinkovitejše doseganje tega cilja ter
- kateri novi mehanizmi (če so potrebni) lahko pomagajo pri doseganju tega cilja.

Pri vrednotenju politike Skupnosti na področju dobrega počutja živali, ki zdaj poteka v Komisiji in se bo nadaljevalo leta 2010, se bo upošteval tudi rezultat politične razprave o tem poročilu.

2. KAKO IZBOLJŠATI OZAVEŠČENOST IN PREGLEDNOST V ZVEZI Z DOBRIM POČUTJEM ŽIVALI

Živinoreja v EU je znana po visokih standardih dobrega počutja živali. Zakonodaja o dobrem počutju živali v EU ima dolgo tradicijo, saj je bila prva zakonodaja Skupnosti sprejeta že leta 1974. Sedanja zakonodaja Skupnosti o dobrem počutju živali vsebuje minimalne standarde, ki jih morajo upoštevati vsi proizvajalci. Kadar se uporabljajo visoki standardi dobrega počutja živali, morajo proizvajalci poiskati način, da za svoje proizvode lahko zaračunajo ceno, ki ustreza dodani vrednosti, ki jo proizvodi pridobijo in ki nadomešča naložbo. Ena možnost je pristop ekološke pridelave, ki na podlagi posebnega evropskega akcijskega načrta⁴ poudarja pomembnost tržno usmerjenih politik. Dodaten način za spodbujanje zanimanja

⁴ Evropski akcijski načrt za ekološko hrano in kmetijstvo COM(2004) 415 konč.

potrošnikov pa je neobvezno označevanje proizvodov z informacijami o lastnostih dobrega počutja živali (npr. Freedom Food).

Analiza rezultatov dveh raziskav Eurobarometra⁵ in študija izvedljivosti⁶ o označevanju dobrega počutja živali kažeta na to, da označevanje dobrega počutja živali, ki temelji na solidnem strokovnem znanju in je ocenjeno na osnovi usklajenih zahtev, potrošnikom lahko omogoči ozaveščene odločitve o nakupu, proizvajalcem pa koristi od tržnih priložnosti.

Treba je ugotoviti, kako lahko postanejo zahteve in standardi, ki jih kmetje izpolnjujejo in so danes višji od minimalnih standardov dobrega počutja živali iz evropske zakonodaje, bolj poznani v EU in zunaj nje. Naslednje vprašanje za razpravo je, ali se ta cilj najbolje doseže z označevanjem (ki temelji na javnih ali zasebnih standardih), kampanjami javnega obveščanja ali kombinacijo različnih sredstev.

3. DOBRO POČUTJE ŽIVALI IN POVEZAVA Z DRUGIMI KAKOVOSTNIMI LASTNOSTMI

Študija izvedljivosti je proučila številne oznake kakovosti, kot so Label Rouge, Freedom Food in Neuland, izvajajo pa se tudi dodatne neodvisne evropske študije na tem področju (Welfare Quality⁷, EconWelfare⁸, Q-PorkChains⁹, EAWP¹⁰). Potrošniki že povezujejo ekološko kmetijstvo z višjimi standardi dobrega počutja živali po EU in zunaj nje. Poleg tega potrošniki hitro prepoznajo ekološko pridelane proizvode, saj so opremljeni z logotipom EU, ki bo posodobljen in bo od 1. julija 2010 postal obvezen.

Tržne strategije za oznake in študije poudarjajo, da velik delež državljanov želi prejemati informacije o „fizičnih lastnostih“, kot je vsebnost zelenih in neželenih sestavin, in drugih lastnostih kupljene hrane, ki zajemajo etične dejavnike v zvezi s proizvodnjo in ravnanjem z živalmi¹¹.

⁵ Raziskave Eurobarometra 2005 in 2006 http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/survey/index_en.htm.

⁶ Ključna ugotovitev iz „Študije izvedljivosti o označevanju dobrega počutja živali in ustanovitvi mreže referenčnih centrov Skupnosti za zaščito in dobro počutje živali“, ki jo je predložil *Konzorcij za vrednotenje prehranske verige* in jo objavil skupaj s tem poročilom (v nadaljevanju: Študija izvedljivosti): „Zainteresirane strani se strinjajo, da obstajajo številne težave v zvezi z dobrim počutjem živali, ki se nanašajo na informacije o proizvodih živalskega izvora. Zadevne organizacije zainteresiranih strani pogosto navajajo dve področji: težave s standardi dobrega počutja živali in zahtevki zanje ter pomanjkljiva ozaveščenost in razumevanje logotipov/oznak s strani potrošnikov. Skoraj vsi vprašani, ki so odgovorili na vseevropsko anketo organizacij zainteresiranih strani, menijo, da zadevne težave obstajajo.“

⁷ Welfare Quality®: Znanost in družba izboljšujeta dobro počutje živali v verigi kakovosti živil – projekt financirala EU (<http://www.welfarequality.net>).

⁸ EconWelfare: Dobro počutje živali v družbeno-gospodarskem okviru: projekt spodbuja razširjanje informacij o vplivu izboljšanja standardov dobrega počutja živali na živali, proizvodno verigo in evropsko družbo – projekt financirala EU (<http://www.econwelfare.eu>).

⁹ Q-PorkChains: Izboljšanje kakovosti svinjine za potrošnike – projekt financirala EU (<http://www.q-porkchains.org>).

¹⁰ EAWP: Evropska platforma za dobro počutje živali: izboljševanje dobrega počutja živali prek prehranske verige – projekt financirala EU (<http://www.animalwelfareplatform.eu>).

¹¹ Welfare Quality®: Znanost in družba izboljšujeta dobro počutje živali v verigi kakovosti živil – projekt financirala EU (<http://www.welfarequality.net>).

Z vidika potrošnikov je dobro počutje živali predvsem vprašanje zaupanja. To pomeni, da potrošniki v številnih primerih ne morejo sami preveriti dejanske stopnje dobrega počutja živali, kadar je ta navedena. Vendar na celim živilskem trgu EU takšni proizvodi še vedno predstavljajo le majhen del. Raziskave kažejo, da je morebitni vzrok za to pomanjkanje informacij in preglednosti trga.

V EU ne obstajajo usklajene zahteve za označevanje standardov dobrega počutja živali ali zahteve za način njihovega ocenjevanja. Nekatere zainteresirane strani so trdile, da se bo potreba po določitvi metodologije za ocenitev in primerjavo standardov dobrega počutja živali večala s čedalje večjim številom zasebnih oznak dobrega počutja živali na maloprodajnem trgu.

S tem se zastavlja vprašanje, ali se zaradi vedno večjega števila zasebnih sistemov označevanja dobrega počutja živali na nacionalni ravni pojavljajo pereča vprašanja, ki bi upravičila oblikovanje sistema na ravni EU. Vsak takšen sistem EU, s katerim bi se izognili segmentaciji notranjega trga in ki bi spodbudil trgovino znotraj Skupnosti, bi moral dokazati, da obstoječim zasebnim sistemom in uredbi o ekološki pridelavi¹² lahko zagotovi dodano vrednost, ne da bi jih pri tem oškodoval.

Čeprav se večina potrošnikov odloča za nakup na podlagi cene, so rezultati številnih raziskav v zadnjih letih pokazali obstoj skupine potrošnikov, ki se zanima za proizvode posebne kakovosti in s posebnimi lastnostmi, vključno z dobrim počutjem živali. V številnih državah članicah segment potrošnikov, za katere je kakovost pomembna, oblikuje tržne priložnosti za proizvode, proizvedene po visokih standardih dobrega počutja živali kot edinega merila kakovosti ali skupaj z drugimi nadpovprečnimi lastnostmi. Še posebno ustrezen primer je trg ekološke hrane, na katerem je uskladitev na ravni EU odprla vrata novemu segmentu potrošnikov. Potrošniki zdaj zaupajo logotipu ekološke pridelave hrane, ki navaja izvor in kakovost hrane in pijače, njegova prisotnost na vseh proizvodih pa zagotavlja skladnost z uredbo EU o ekološki pridelavi, ki z učinkovitim nadzorom in certificiranjem zagotavlja višje standarde dobrega počutja živali po celi EU.

Nekateri obstoječi sistemi označevanja vsebujejo zahteve v zvezi z dobrim počutjem živali in druge kakovostne standarde, kot je ekološko kmetijstvo ali varstvo okolja. Zato bo treba temeljito razmisliti o morebitni dodani vrednosti sistema EU za označevanje dobrega počutja živali glede na obstoječe sisteme in preprečitvi morebitnih prekrivanj.

4. OBVEŠČANJE POTROŠNIKOV IN TRŽNE STRATEGIJE

Uvedba „rezerviranih navedb“ je način obveščanja kupcev in potrošnikov o lastnostih proizvodov in načinih kmetovanja. Treba bi bilo oblikovati posebne evropske standarde, ki bi urejali obvezne ali neobvezne zahteve za uporabo „rezerviranih navedb“ v zvezi z dobrim počutjem živali na podlagi načina kmetovanja ali standardiziranih kazalnikov dobrega počutja, s čimer bi na voljo dobili splošen okvir, ki bi se uporabljal za zadevne vrste in proizvode.

¹²

Uredba Sveta št. 834/2007 in njene izvedbene določbe: Uredba Komisije št. 889/2008.

Primer obstoječe obvezne uporabe „rezerviranih navedb“ v EU so tržni standardi o konzumnih jajcih. Zakonodaja o trženju jajc zahteva, da se jajca v lupini označijo s sistemom kmetovanja, po katerem so bila proizvedena. Obstajajo štiri dovoljene oznake proizvodnih sistemov, in sicer jajca iz baterijske reje, jajca iz hlevske reje, jajca iz proste reje in jajca ekološke proizvodnje. Zahteve za te proizvodne sisteme so navedene v zakonodaji, pri nakupu jajc pa potrošniki na oznakah dobijo informacije, ki si jih lahko razlagajo kot kazalnik dobrega počutja živali. Od začetka izvajanja zakonodaje se je odstotek proizvodnje jajc iz nebaterijske reje znatno povečal v skoraj vseh državah članicah. Zakonodaja o trženju jajc je zelo verjetno pripomogla k temu, da so potrošniki namesto jajc iz baterijske reje začeli kupovati jajca, proizvedena z drugimi sistemi ob predpostavki, da proizvodnja jajc iz nebaterijske reje pomeni boljše dobro počutje živali. Dodatni primeri obstoječih neobveznih „rezerviranih navedb“ so navedeni v tržnih standardih za perutninsko meso, v katerih je način kmetovanja natančno opredeljen, kmetje pa morajo upoštevati navedene specifikacije, da lahko uporabijo „rezervirane navedbe“.

Treba je pretehtati prednosti in slabosti opredelitev neobveznih ali obveznih „rezerviranih navedb“ v tržnih standardih na ravni EU v povezavi s sistemi kmetovanja, ki navajajo nekatere stopnje dobrega počutja živali, zlasti ko gre za minimalne standarde, določene z zakonodajo.

5. KAMPANJE OBVEŠČANJA IN IZOBRAŽEVANJA

Potrošniki se za nakup odločajo ne le na podlagi cene, ampak tudi pod vplivom številnih dejavnikov na medosebni ravni (kultura, družbene norme, družbeni status, vpliv skupine ali družine) in osebni ravni (vpletenost, čustva, nagibi, obnašanje, norme, osebnost). Načeloma bi morale informacije na oznakah potrošnikom omogočati bolj ozaveščene odločitve o nakupu. Razen v primeru, ko so bolj natančno seznanjeni z dodano vrednostjo živalim prijaznih proizvodov, ni pričakovati, da bodo plačali ceno, ki odraža višjo kakovost proizvoda.

Študija izvedljivosti kaže, da bo označevanje zelo verjetno imelo želene učinke, če a) bodo potrošniki ustrezno obveščeni o pomenu oznak, b) bodo zagotovljene informacije enostavne in razumljive in c) potrošniki (ali zadevne podskupine) pri odločanju za nakup želijo imeti na voljo te informacije. Podatki Eurobarometra kažejo, da to velja za proizvode, ki izvirajo iz živalim prijaznih proizvodnih sistemov.

Rezultati študije izvedljivosti kažejo, da označevanje dobrega počutja živali lahko poveča ozaveščenost potrošnikov in pospeši uveljavitev na trgu za živalim prijazne proizvode, ki presegajo minimalne standarde iz zakonodaje EU. To je bil eden glavnih ciljev številnih zainteresiranih strani. Zato bo tržno povpraševanje spodbudilo razvoj novih praks za dobro počutje živali. Dodatne posebne pobude obveščanja bodo še naprej namenjene ozaveščanju državljanov, subjektov in proizvajalcev o vprašanih dobrega počutja živali. Zainteresirane strani so poudarile, da mora obveščanje temeljiti na trdni znanstveni osnovi.

Obveščanje potrošnikov in izobraževalne dejavnosti so bile oblikovane nedavno, da se poveča ozaveščenost o vzreji živali in poreklu živalskih proizvodov. Te dejavnosti obveščanja, ki so jih zainteresirane strani sprejele, so pripomogle k temu, da je

najširša javnost bolje spoznala pobude o dobrem počutju živali na evropski in nacionalni ravni. Hkrati se je z glavnimi trgovinskimi partnerji povečala razpoznavnost politik EU na tem področju.

Pomembno vprašanje za nadaljnjo razpravo je vloga, ki bi jo javne kampanje obveščanja imele pri ozaveščanju evropskih potrošnikov v zvezi z dobrim počutjem živali in povečanju tržnega deleža živalim prijaznih proizvodov. Med uspešne primere obveščanja o dobrem počutju živali na ravni EU spadata spletišče za otroke „Farmland“ in spletno orodje, ki je del nedavne promocijske kampanje o ekološki pridelavi¹³. Poleg tega je treba razmisliti, ali je treba kampanje obveščanja in izobraževalne programe o dobrem počutju živali razviti in organizirati na ravni EU in/ali ravni države članice.

6. MEDNARODNA RAZSEŽNOST

Na podlagi analiz, ki jih je opravila Komisija, se v skladu s sodno prakso STO neobvezni sistemi označevanja dovolijo, če so na voljo proizvajalcem v tretjih državah, medtem ko lahko pride do večjih težav pri obveznem označevanju v okviru STO. Razprava o tržnih vplivih na odzive politike v zvezi z družbenimi vprašanji, kot je dobro počutje živali, je pomembna za sedanji razvoj na mednarodni ravni. Zato STO, OECD, OIE in CODEX zdaj razpravljajo o vprašanjih v zvezi z zasebnimi in javnimi standardi ter njihovim vplivom na trgovino in dostop na trg za države v razvoju.

Vpliv neobveznega certificiranja, ki temelji na usklajenih zahtevah v zvezi z dobrim počutjem živali za uvoz proizvodov v EU, bi bil verjetno pozitiven za države, ki že upoštevajo trajnostne oblike reje živali, in proizvodnjo, ki izvira iz manj intenzivnih oblik reje živali. Uskladitev bi omogočila boljši dostop do trga in dolgoročno načrtovanje naložb.

V zvezi z mednarodnimi trgovinskimi obveznostmi EU je pomembno proučiti rešitve za zagotovitev, da se sistemi kakovosti EU lahko uporabljajo za proizvode, ki niso proizvedeni v EU in so v skladu z zahtevami proizvodnje EU, ter da ti sistemi izpolnjujejo obveznosti EU v okviru STO. Poleg tega je pomembno, da se proučijo vplivi vseh teh sistemov na tretje države, s posebnim poudarkom na partnerskih državah v razvoju in njihovih zmožnostih prilagoditve.

7. RAZLIČNI STANDARDI IN NJIHOVA PRIMERJAVA

Raziskava kaže, da večina evropskih potrošnikov meni, da nimajo dovolj informacij o tem, kakšno je dobro počutje živali v proizvodnji blaga, ki ga kupujejo. Zato akcijski načrt Skupnosti o zaščiti in dobrem počutju živali 2006–2010 predlaga razvoj standardiziranih kazalnikov dobrega počutja živali, da se oblikuje znanstveno orodje za merjenje dobrega počutja živali, s katerim se bo izvajal boljši nadzor in ki bo omogočalo lažje obveščanje javnosti. Projekt „Welfare Quality“ je namenjen oblikovanju znanstvenih kazalnikov v zvezi z živalmi. Na podlagi tega bi lahko

¹³ <http://www.farmland-thegame.eu>
http://ec.europa.eu/agriculture/organic/animal-welfare_en.

nastal sistem, ki ne bi temeljil na proizvodni metodi, ampak na rezultatih v zvezi z živalmi, uporabljal pa bi se za razvrščanje dobrega počutja živali in bi potrošnikom zagotavljal pregledne in zanesljive informacije. Številne zainteresirane strani so v zvezi s tem poudarile, da evropska mreža referenčnih centrov za zaščito in dobro počutje živali lahko zagotovi konkretno tehnično podporo za nadaljnji razvoj sistema.

Nadaljnji razvoj merilnega instrumenta ali lestvice, ki bo omogočala primerjavo standardov dobrega počutja živali med različnimi živalskimi vrstami, sistemi kmetovanja in stopnjami dobavne verige, je trenutni trend na svetovnih trgih in jedro znanstvenih raziskav. Najpomembnejši del sistema za označevanje dobrega počutja živali je ocenjevanje dobrega počutja živali na vseh zadevnih stopnjah vrednostne verige (zlasti način kmetovanja, prevoz in zakol). Študija izvedljivosti je pokazala, da se večini kazalnikov večkrat oporekata veljavnost in zanesljivost. Do sedaj predlagane obsežne kazalnike, kot je „biološki odziv na stres“, so kritizirali zlasti znanstveniki in proizvajalci, saj jih je težko izmeriti.

Nekatere zainteresirane strani menijo, da bi z znanstveno potrjeno in pregledno validacijo sistemov kmetovanja proizvajalci lažje obveščali javnost o visokih standardih dobrega počutja živali. Vprašanje je, ali mora biti taka validacija uvedena na evropski ravni in, če je potrebna, v kakšni obliki.

8. PREGLEDNOST IN ZNANSTVENE RAZISKAVE O DOBREM POČUTJU ŽIVALI

Po posvetovanju z zainteresiranimi stranmi se za primerna področja dobrega evropskega usklajevanja štejejo obširna področja dela kot npr. oblikovanje strategij obveščanja državljanov o vrednosti proizvodov z višjimi standardi dobrega počutja živali ali razvoj evropskih strateških naložb na področju raziskav.

Poleg tega je bilo z akcijskim načrtom Skupnosti o dobrem počutju živali iz leta 2006 predvideno, da bi z usklajenim evropskim pristopom upravljanje, nadgrajevanje in razširjanje standardov dobrega počutja živali ter priprava zadevnih družbeno-gospodarskih študij in ocen učinka lahko postalo učinkovitejše. Zato so številne zainteresirane strani razmišljale o možnosti boljšega usklajevanja in uporabe strokovnega znanja na evropski ravni za bolj učinkovito oblikovanje politike na tem področju.

V EU že obstaja nekaj zadevnih institucij, ki delujejo na področju dobrega počutja živali, kot so Evropska agencija za varnost hrane (EFSA), Skupno raziskovalno središče (JRC) in nacionalni referenčni laboratoriji. Vendar njihova pristojnost ne pokriva vseh potrebnih strokovnih področij, zlasti glede usklajevanja vprašanj o dobrem počutju živali na ravni EU, kakor so poudarile nekatere zainteresirane strani.

Evropska znanstvena skupnost je pravkar zaključila petletno tesno sodelovanje pri projektu „Welfare Quality“. Znanstveniki, ki so bili konzultirani, so večkrat poudarili, da bi morala biti vzpostavitev stalne evropske mreže prednostna naloga. Poleg tega so tudi številni mednarodni trgovinski partnerji EU¹⁴ na področju znanosti in ekonomije zahtevali, da se podpre skupna mreža v obliki „Welfare Quality“. Poleg

¹⁴ Partnerji „Welfare Quality“: <http://www.welfarequality.net/everyone/26562/7/0/22>.

tega so glavne zainteresirane strani poudarile potrebo po neodvisnem viru informacij na ravni EU in obstoječe tveganje podvajanja dejavnosti.

V tem okviru je študija izvedljivosti analizirala različne modele mrež referenc in z njimi povezane stroške. Kot najprimernejšo možnost je navedla, da bi morala evropska mreža referenčnih centrov, ki lahko zagotovi tehnično podporo za razvoj in izvajanje politik dobrega počutja živali, vključno s certificiranjem in označevanjem, temeljiti na centralnem inštitutu za usklajevanje, ki sodeluje z mrežo zadevnih raziskovalnih institucij v državah članicah, ki jih je priznala Skupnost. Gre za preskušeno metodo na področju prehranske verige, na katerem referenčni laboratoriji Skupnosti usklajujejo mrežo nacionalnih referenčnih laboratorijev¹⁵. Morebitne manjše naloge, ki bi jih izvajali mrežni partnerji, vključujejo: izvajanje študij in ocen učinka, izvajanje ciljnih raziskav o vprašanih dobrega počutja živali, ki so pomembna za Skupnost, vodenje izobraževalnih dejavnosti, dejavnosti razširjanja itd.

Treba bi bilo proučiti, ali bi prednosti, zlasti glede na upravno obremenitev, odtehtale slabosti razvijanja evropske mreže nacionalnih referenčnih centrov za validiranje neobveznih znanstvenih standardov dobrega počutja živali. Ena možnost bi bila, da se za referenco uporabijo obstoječi modeli referenčnih laboratorijev Skupnosti za zdravje živali. Referenčni laboratoriji Skupnosti se financirajo iz t.i. „veterinarskega sklada“ (Odločba Sveta 2009/470/ES) za zagotavljanje nekaterih določenih storitev in usklajevanje nacionalnih referenčnih laboratorijev v interesu Skupnosti.

9. SKLEP

To poročilo je na podlagi rezultatov zunanje študije, ki je bila Komisiji predložena januarja 2009, predstavilo več vprašanj o označevanju dobrega počutja živali in obveščanju ter morebitno vzpostavitev evropske mreže referenčnih centrov za zaščito in dobro počutje živali. Namen tega poročila je, da se Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij omogoči začetek poglobljene razprave o označevanju dobrega počutja živali, h kateri je pozval Svet. Komisija bo to medinstitucionalno razpravo uporabila kot podlago za razmislek o morebitnih prihodnjih možnostih politike¹⁶. Za vse konkretne predloge iz politične razprave bo opravljena temeljita ocena učinka.

¹⁵ Zunanje vrednotenje sistema CRL se izvaja v imenu Komisije in bo končano do konca leta 2009.

¹⁶ Glej tudi Poročilo o oceni učinka, ki je priloženo temu poročilu (COM(2009) xxx).